

Nepodpisani se dopiše na Hukaju. Priposlana se pisma Hukaju po 5 cent. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 cent. za svaki redak više 5 cent. ili u slučaju opstojanja na pogodno za upravom. Novot se listu postarskom naputicom (astogno postalo) na administraciju „Naše Sloge“. Imo, presimo i najbližu poštu valja točno osnažiti.

Komu list nedodje na vrijeme, neka to javi odpravništvo u otvorenu pismu, za koje se ne plaća postarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokrvari“. Nar. Pos.

Izlati svakog četvrtka na cion arku.

Doplat se nevradaju ako se i neiskaju.

Nablije govorni listovi se neprimaju. Prodajna i postarino stoje 4 for. za seljake 3 for. na godinu Razmjerno for. 1/2, i 1 za poljodiv. Izvan osrovinu više postari: a

Ne malo jedan broj 6 novč.

Uredništvo i administracija nalaze se u Via Farpolo br. 14.

Razprava o sudstvu u Beču.

Dne 22. i 23. mjeseca maja razpravljalo se je u carevinskom vieću u Beču o sudbenoj upravi. Malen je naš list, a da bismo sve, bilo i u kratko, spomenuti mogli, što su pojedini zastupnici rekli. Moramo se dakle omedljašiti na to, da koliko je moguće približe izvjestimo, što se tiče ovih naših strana, navlasito Istre, neka naš

po božjem i ljudskom zakonu. Ministar je rekao: „Još je bilo izjava, na koje bih se rado osvrnuli, ali u kratko, jer je vrijeme podmaklo; to su izjave častnih zastupnika iz donjih strana o porotnih sudovih.“

Gospoda zastupnici: Dr. Gregorič, dr. Ferjančič, dr. Laginja i grof Alford Corcuni, o tom su i govorili i upita učinili. Ministarstvo pravosuđa naredilo je,

sloviških jezicah (I tu g. zastupnik računava, da je u Italiji, kada odvjetnike kao Vitezića, Dukića, Trinajstića, Laginju, Stangera i druge pravnike, koji su u Istri rođeni, računava za tudjince). Hoće da u Primorju bude samo jedan jezik kod suda, a to da je pravi zemaljski jezik Istro, to jest talijanski (Bum!). Talijane da se gleda odaljiti od svih javnih služba, jer da se poglavito za-

jezik! (Glasovi: *Tako je, dobro!*) Glede premještenja tribunala iz Rovinja u Pulu, govori ministar, da baš još ne može reći da ili ne, ali svakako da neće biti ni za mržnju Talijana, ni za politiku, nego radi shodnosti. ako se tribunal bude premjestio iz Rovinja.

Koji zna, kako su ministri naučni govoriti, stalno je, da je taj odgovor pljuska, kakove još nisu dobili u Beču oni zastupnici, koji se još i danas bane, ra talijanska zemlja. Nadalje istrova odgovora daje stalno da je premještenje tribunala u Pulu odlučena stvar, i ude do koji mjesec, biti će godinu; tu se ne pita jedan oče li ili neče. Razlozi su za i mirna Bosna, makar ondje o g. Bartoli reče, „središte agitacije“. Nije još bilo, nego ako Bog da, kada zaigramo to se pristoji!

ov je odgovor dr. Bartoli narodnoga zastupnika dra. je, i što je ovaj koristna za puk u poslovlj sudbenih, izkazati našim čitateljem u broju „Naše Sloge“.

Odgovor¹⁾

prilogu „Na obranu“ u II. broju „Naše Sloge“ tekuće godine.

Poznati „reformer“ naših društva u gradu Kastvu odgovara u „Obrani“ na moj dopis u cijenjenoj „Našoj Slogi“ br. 5. o. g., pak da bude njegov odgovor tobože komu *imponirao*, činio ga podpisati od različitih obćinskih odbora. Da se g. sastavljač „Obrani“ zauzeo za nove štivre, nije mi čudno, jer se govori, da mu radi nje liepi krajcer u žep kapne. Tako bilo mu lahko i nagovori članove obćinskih odbora, jer su nekogi od njih više ili manje interesirani kod nove štivre i jer imaju okolo nje zaslužka (nekogi i na stotine forinti). Iz obćinske blagajne primaju nekogi dnevnice, a ljudi opet plaćaju im za različite razlike razlika štivra kao vještakom (peritoim), pak kapne možda i po koji daric ili dar itd.

Kad bi bio gosp. sastavljač nabirao podpise neinteresiranih obćinara, koji svojom glavom misle, neznam, da li bi ih ni onoliko našao.

Da se obćinsko imanje po zakonu ne smiju umanjiti, to je meni dobro poznato, ali da se na to kod naše obćine u zadnje vrijeme nije pazilo, imali bi znati i nekogi na „Obrani“ podpisani članovi. Negdje godine 1888. zaključilo je obćinsko zastupstvo jednoglasno, da obćinski glavar ne smije trošiti preko proračuna, a niti namirah izplaćivati, ako nisu podpisani i neki obćinski savjetnici.

Hoće li nova štivra dati obćini 60.000 for., jako dvojim. Dati će štivra i više možda, ali to neće biti sve nova štivra, nego većinom stara, prigradjena preth godina, a nikad pravo uređjena. Zato i je baš prvo obćinsko zastupstvo odlučilo posebnu likvidaciju te štivre, da se ju jednom već uredi, a nije ni u snu pomislilo, da se i nova štivra provede, kako se sada proračunja.

Je li se plaćala paševina od obćinskog tnal (komunala) osim kratko vrijeme za komesara Simziga, možebit da se ne plaću gosp. sastavljač, jer je on sigurno nije nikad plaćao, na da ju je obćina primala i desetah godina kasnije, to bi mogli možda uvjeriti ga i nekogi na „Obrani“ podpisani, koji su sigurno na paševinu jednom plaćali. Gospodin reformator morao se je prije osvjedočiti iz obćinskih računa prijašnjih godina, koji su njemu pristupniji nego li meni siromašnomu kmetu, koji ne uživam toliko slobode u našem obćinskom uredu kao on, pa ni onda, kad bi možda na to imao pravo. Da sada obćina ne prima paševinu, znam i ja, jer nije nitko na glavnu pao, da će ju plaćati, kad neima gdje pasti po komunala.

Opetujem, pa makar i deset obćinskih odbora činio gospodin sastavljač podpisati na „Obrani“, da će nova štivra obćinarom škoditi, ter da će većina obćinara biti bez posjeda u skorij budućnosti. — Do sada bio je kod nas običaj, da je otac sinu ili sam sin sazdiao na komunala kućicu. Oko nje je štivrao, ter u lazno vrijeme krio, kopao, prekapao i sadio, pak je u malo vremena imao vrtić oko kuće. To se svaki dan može viditi po Kastavščini. A gdje će sadu naći kmet mjesta da sa-

gradi i ogradi komunala, kad ga nije ni pada ostalo prikladnoga? Istina, da se je negdje pušćalo pokraj cesta mjesta za kuće, ali za vrtiće se nije mislilo. A teško je kmetu, ako neima oko kućice i mrvicu grunta barem za salatu. U njekih mjestih nije se pušćalo ni toliko, već se sve do ceste zadržalo. Gosp. sastavljač govori u „Obrani“, da će kmet, koji zidje kućicu, lahko potrošiti namjesto 10, 20 ili 30 for. više za kupnju privatnoga posjeda. A što nezna taj gospodin, da je danas mnogo kućah po Kastavščini nedovršeni? A zašto? Jer kmet nije imao ni onoliko novca, koliko mu trebalo za kuću na komunala, pa je morao prepušiti djelo, dok po svietu stogod zaslužni, da ju može dovršiti. Tu nije dakle lahko potrošiti kmetu mjesto 10, 20 ili 30 forinti više.

Posve je netemeljita tvrdnja gosp. sastavljača, da ako se nebi provela nova štivra, da bi ljudi imali u budućno što i danas. Ljudi bi u budućno štivrali prema svojoj potrebi — kako je to do sada bivalo — pak bi bilo za nas i za našu djecu komunala. A sada? Sada živući obćinari zatvorili su sav komunala. Od ovoga će mrvit otac svojih djeci, djeca opet djeci, tako da na kraju neće nikomu ništa ostati. A što će pak ona djeca, kojim roditelji nisu ništa štivrali? Kupiti neće moć, jer će svaki držati za se onu mrvicu, štivrat neće imati gdje, pak će morat obrnut se drugamo, da u tudjoj zemlji nadju drugu si domovinu ili će ostati kod kuće pusti siromasi.

Glede tatbina hito me gosp. reformator krivo razumiti, valjda samo zato, da očvini moj dopis svirtom. Ja nisam rekao, ni mislio reći, da su Kastavci tobože patentirani tati. Pače ja se ponosim i najviše mi je čast, kad možem po svietu reći, da sam Kastavac. Oni su na dugo i široko poznati kao valjnii i pošteni ljudi. Njih se svakuda rado prima u službu i u radnju. Al kako što je svagdje ljulja, tako ga je i kod nas.

Do sada imala je skoro svaka samostojeca obitelj sunice i njiva, pak je našla za svoju potrebu i drva i hrane, pa ipak nisu ni do sada umjeli ni njive bile sigurne od tudje ruke. Toliko manje biti će u budućno, kad bude svaki imao u zimi drva i hrane, jer neće imati posjeda kako sam prije dokazao.

Kad bih, da gosp. sastavljač pročita još jednom spomenuti moj dopis, pak će se osvjedočiti, da nisam ja nigdje govorio o prošnehi, već o siromasih, koji su do sada gonili svoju kracicu na pašu po obćinskih brezičih i ravnicah. Kako će ju sada goniti? Možda u mesnici, da kupje za dobivene novce pušića od susjeda? — Drugo im neće ostat, jer nisu ništa ili vrlo malo štivrali, boječ se duga, jer dug je vrag — govori naš čovjek. — Drugo mi je, da priznaje gosp. sastavljač, da se ja zauzimam za siromah. To mi je baš bilo i bi i će uvijek na stran, da branim sirotu kmeta, koji se sam nemože hraniti.

Znam, da obćina od nikoga ne zahtjeva, da plati odmah kapital na štivru. Nu to nije nikakva milost od strane obćine, kako misli gosp. sastavljač izmed redaka.

Govor

Laginja, zastupnika seoskih adne Istro na carevinskom vieću rečen dne 17. maja 1894. priprave o preračunu za ministarstvo poljodjelstva.

(Kona.)

nske i zadružne šume.

ni dozvoljeno, da se taknem još ri, koja je sa zagajivanjem krasa ma, a to je državni nadzor nad i zadružnim šumami.

u prilikom govorio sam o tom pak me je veselilo, kad sam znao, da je djelovanje vladinih u toj grani javne uprave u poljehvih nešto malo bolje. Ali još ga želja neizpunjena. Taj naduvjek prestrog, te se, obzirom velike potrebe pućanstva, nada vdati.

o, koji je nedavno iznašo, a glavo, koji je svih zastupnika seoskih ih se tiče, naimo zakon o nadavnuh šuma u Istri i o pokriju oškova, bio je po mojem čednom eran, dakle pogreškan, te ja miruivo sudim, ako vam izrečen ločenje, da je izvršjuća vlast iko u neprilici, kako da izvede

bio već radi toga prerau, jer čina i obćinskih zadruga želi, one, ili bar dielove istih poraz- i obćinac, a to zato, jer u najeva pojedinci u svojih malih neimađu šume, te po tom njihine nisu neka cielna, koja bi Nadalje vidjelo se je, da je e u rukuh pojedinca bez dvojbe u, ali barem tako dobra, kao a skupna. Nopobitni dokaz, da duju nam takozvani „umjeliki“ pašnjaci) u Kastavščini. i se dakle moralo pustiti u miru arstveni razvoj, i ja vas uvjebi se onda mnogo koristnje urediti upravu skupnih šuma. toga, zapriječuje se, me možda nego ravno bolje, po koji korak, id u tom pogledu učini. omenem samo razpravu, koja godine traje o tom, hoće li di-

¹⁾ Za članke pod ovim naslovom neodgovara uredništvo.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripisana se pisma tiskaju po 2 avo, svaki rođak. Oglasi od 8 vaka...

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve vskvari“. Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na cijeloj arku. Dopisi se nevradaju ako se ne tiskaju. Nebljegovani listovi se neprimaju...

Razprava o sudstvu u Beču.

Dne 22. i 23. mjeseca maja razpravljalo se je u carevinskom vieću u Beču o sudbenoj upravi. Malen je naš list, a da bismo sve, bilo i u kratko, spomenuti mogli, što su pojedini zastupnici rekli. Moramo se dakle omedjaštiti na to, da koliko je moguće, pobliže izvjestimo, što se tice ovih naših strana, navlastito Istre, neka naš puk i tu vidi, tko je vjera, a tko nevjera.

Dobro je ipak znati, da je česka stranka i ovoga puta poslala u razpravu najbolje svoje ljude, koji joj učinise čast. Zastupnici Slavik, Vassaty i Herold, tri poznata pravoznana, ljudi od oka, žestoko ali stvarno pobijali su neke naredbe ministra pravosudja, i tužili se kruto na način, kojim se u nekih prilikah tumče zakoni.

Tako je na primjer zakon, da je slobodno štampati vjerno svaki govor, što ga zastupnik naroda izreče u saboru. Zakon ne propisuje, da zastupnik mora baš da govori njemački, ili recimo kod nas talijanski. Ali što bi se u Beču govorilo drugačije nego li njemački, to nedolazi u saborske brzopisne zapisnike, kao ni one, što se na porečkom saboru govori hrvatski ili slovenski, pak su zastupnici dočuli, da se takovi govori pliene po novinah, i kruto su se tužili, osobito Česi proti tomu, a od hrvatskih zastupnika govorili su Spinčić i Biankini; ovi ne baš za same razprave, nego onda, kad su dne 25. maja Česi predložili, neka se prešeno izabere odbor, koj da prouči, koliko je onim postupkom povredjeno pravo zastupnika i drugi zakoni, pak da izvjesti carevniško vieće, koje bi onda imalo odlučiti, i ako je potrebno zakon bolje ustanoviti.

Zastupnik Spinčić govorio je tom prilikom takodjer o tom, kako je našim odaslanikom na saboru u Poreču, kad se njihovim govori neuvrštaju u brzopisne zapisnike, i kako je pogibeli, da se onda radi saborskih govora progone zastupnici sudbena, kako je to bio slučaj u jednoj pravdi urednika našega lista. Rekao je, da se to pitanje mora riješiti u Beču, da narod nereduje, da ga led bije, odkud bi ga imalo sunce grijati. Te besede, izrečene od čovjeka, koj je nedavno dobio onako lep dokaz milosti Njegovoga Veličanstva, duboko su se dojmile mnogobrojnih slušajućih zastupnika. (Govor taj donesit ćemo u oielostii.) A sada reći ćemo koju, kako je tekla razprava o proračunu pravosudja u našem pogledu.

Ministar pravosudja grof Schönboru branio je vladu i pravosudje dne 22. t. mj. dugim, a valja reći lepim, ali svejedno ne posve sretnim govorom, proti navalam mladočeske stranke.

Nu za naše odnošaje izrekao je nekome toga govora nešto, što nam daje vrdnu nadu, da će stvari za nas na bolje krenuti; samo ne treba susatati na pol puta, nego zahtjevati svojo

po božjem i ljudskom zakonu. Ministar je rekao: „Još je bilo izjava, na koje bili se rado osvrnuti, ali u kratko, jer je vrieme podmaklo; to su izvavo častnih zastupnika iz dolnjih strana o porotnih sudovih.

Gospoda zastupnici: Dr. Gregorić, dr. Ferjančić, dr. Laginja i grof Alford Coronini, o tom su i govorili i upita učinili. Ministarstvo pravosudja naredilo je, da se to obilno izpita, te je izvješće o tom došlo i sada se razpravlja na ministarstvu.

Oni se pravom tuže na nepriliku, da porotnici ne razumiju obuzemnikovog jezika, i dužnost je skrbiti o tom, da se te neprilike odstrane. (Dobro! Dobro!) Ali to je moguće samo, ako se postigne valjano sastavljanje godišnjih listina, te će ministarstvo pravosudja, dokle dosiže njegova vlast, u tom odrediti sve što može.

Onda dalje kaže ministar: „Ministarstvo pravosudja nije nikad propustilo, a da nebi sudovom preporučilo, neka vrše propise o porabi jezika, i neka gledaju, da nebudu preprikanj radi njihovog postupka. Nu opet, osim obćenitih naloga, ministarstvo nemože u pojedinih slučajih polučiti, da se vrše propisi, ako mu nedodje bistra pritužba naznakom mjesta, u kojem, i vremena, kada se jo gdje povredila jezikovna pravica.“

Iz toga će naši čitatelji uvidjeti, da ako gdjejed koj niži činovnik nerabi s hrvatskim čovjekom hrvatskoga jezika, jer nezna ili neće, tomu baš ministar nemora biti kriv. Treba se pritužiti, pak ako na pritužbu — ali da jo posvo istinita — nedodje povoljan odgovor, onda se tu odluku pošalje zastupniku, jer zastupnici su kao kontrolori, da gledaju, je li se vlada i njezini plaćenici ponašaju po zakonu ili ne.

Nekoje talijansko novino doniele su brzopisnu viest iz Beča, kako je njihov zastupnik dr. Bartoli govorio sjajan govor: „un discorso brillante“. Žalostna jim majka, kada su ono brillante, a nije nego staklo! Da nam prostor lista dopušta, mi bismo baš od rieči do rieči donieli onaj govor, neka naši čitatelji vide, kolikih je neistina ili izkrivljenih stvari ondje. Nami se u istinu čini, kao da taj gospodin zastupnik po cieleu godinu sabira onu novinu, koja se zove „Giovine Pensiero“, pak „zbuba“ sku, a što nije bilo, niti će biti.

Ipak nešto, koliko možemo, donasmo, da se laglje razumiju odgovori, koje je g. Bartoli dobio i od ministra i od dra. Laginje, koj je takodjer „Istranin“, makar to i bilo žuhko Rovinjcu-zastupniku.

Dakle g. dr. Bartoli tuži se, da vlada hoće, da poslovinu Talijane (Ajoj, nekuni tako!), da kmeti nerazumiju hrvatski (Ta je još mastnija, a tko čita „Slogu“?), a talijanski da govore pravilno najviše njih i da se samo tim jezikom služe. Samo „tuđji“ odvjetnici i pravnici da pišu u raznih

sloviških jezicah (I tu g. zastupnik računava, da je u Italiji, kada odvjetnike kao Vitezića, Dukića, Trinajstića, Laginju, Stangera i druge pravnike, koji su u Istri rođeni, računava za tuđjine). Hoće da u Primorju bude samo jedan jezik kod suda, a to da je pravi zemaljski jezik Istre, to jest talijanski (Bum!). Talijane da se gleda odaljiti od svih javnih služba, jer da se poglavito zahtjeva znanje jezika, a na sposobnost da se malo pazi. Udaru na onoga od vlade, koji je sastavio pitanje na istarski sabor radi promještenja tribunala iz Rovinja u Pulu, jer da je tim Rovinj nedostojno pogrdjen. Rovinj da je najzgodnije mjesto za tribunal; ali sa svim tim da se ga hoće preseliti u Pulu, jer da je tamo središte „hrvatske propagande“ (Ljudi božji, vi se jednoga čovjeka bojite!). Napokon odgovara na ono, što je naš zastupnik dr. Laginja već skoro pred dvie godine govorio o Kaštelirskom procesu, te reče, da nije istina, da su pretvrdno sudili, dapače, da je sud bio milostiv, i drugih stvari, da nije istina. (Sve što je dr. Laginja govorio o Kašteliru, može se svaki čas dokazati iz spisa one razprave). Branui sudca iztražitelja u onom procesu. Prigovara, kako su Kaštelirci milostivo kažnjeni (Godina i tri godine, to ti je malo), a kako da su težko kažnjeni neki pazinski mladići (Par čedana zatvora!) jer su psikalni za nekimi „tuđjimi agitatori“ (Eto, zastupniku Bartoli-u je zastupnik Mandić, na kojega je fukara udarala, „tuđji agitator“, a rođjen je u obćini Kastvu u Istri!) Napokon se zastupnik Bartoli obraća do ministra molbom, neka gleda, da se Talijanom pravica kroji.

Eto, koliko smo u kratko mogli, izcerpljen govor gospodina zastupnika velikog posjeda Istre. Po njem bi čovjek mislio, da je nami Hrvatim nikad bolje, a sirotam Talijanom zlo, da ne može biti gore. Ali na sreću u istaj dvoran, gdje je on govorio, bilo je još ljudi, koji su mu znali odgovoriti. Da čujemo!

Ministar pravosudja grof Schönboru odgovorio je g. talijanskomu zastupniku, da se nikako nemože postaviti na njegovo načelno stanovište, drugiimi besjedami, da on, ministar, neda g. Bartoli-u za pravo, da tobože sudbene oblasti pomažu Slavenom, kako bi Talijane poslavemili. Tamo (u Primorju) govori sviet više jezika, to dakle nije vladina uredba, nego vlada mora to stanje priznati. Da bi se samo jedan jezik, i to talijanski rabio, to se stalno protivi načelu ravnopravnosti i toga vlada nobi nikako mog' a prihvatiti. I ministar da pozna nekoliko Primorje, pak znade, da ako se i za malo odaljiti od mora, odma' nadješće čisto slavensko pučanstvo (Glasovi: Tako je!) „Ja sam osvjeđen, da znađu i talijanski, ali jih je toliko, da toga slavenskoga pučanstva nemožeš zatajiti, ni reći, da neima prava na to, da se pri sudovih neuzme obzira na njihov

jezik! (Glasovi: Tako je, dobro!) Glede promještenja tribunala iz Rovinja u Pulu, govori ministar, da baš još nemože reći da ili ne, ali svakako da neće biti ni za mržnju Talijana, ni za politiku, nego radi shodnosti, ako se tribunal bude premjestio iz Rovinja.

Koji zna, kako su ministri naučni govoriti, stalno je, da je taj odgovor pljuska, kakove još nisu dobili u Beču oni zastupnici, koji se još i danas bne, da je Istra talijanska zemlja. Nadalje se iz ministrova odgovora dajo stalno razumjeti, da je promještenje tribunala iz Rovinja u Pulu odlučena stvar, i ako ne bude do koji mjesec, biti će do koju godinu; tu se ne pita jedan gradić, hoće li ili neće. Razlozi su za Pulu, pak mirna Bosna, makar ondje bilo, kako g. Bartoli reče, „središte hrvatske agitacije“. Nije još bilo, nego će biti, ako Bog da, kada zaigramo kolo, kako se pristoj!

Kakov je odgovor dr. Bartoli dobio od narodnoga zastupnika dra. Laginje, i što je ovaj koristna predložio za puk u poslovih sudbenih, to ćemo izkazati našim čitateljem u sljedećem broju „Naše Sloge“.

Govor

dra. M. Laginje, zastupnika seoskih kotara zapadne Istre na carevinskom vieću u Beču, izrečen dne 17. maja 1894. prigodom razprave o proračunu za ministarstvo poljođelstva.

e) Obćinske i združne šume.

Budi mi dozvoljeno, da se taknem još jedne stvari, koja je za zagajivanjem krasa tesno spojena, a to je državni nadzor nad obćinskim i združnim šumami. Drugom prilikom govorio sam o tom obširnije, pak me je veselio, kad sam kasnije doznao, da je delovanje vladinih službenika u toj grani javne uprave u pojedinih službenih nešto malo bolje. Ali još ostaje mnoga želja neizpunjena. Taj nadzor je još uvijek prestrug, te se, obzirom na mnoge i velike potrebe pučanstva, neda uvijek opravdati.

Zakon, koj je nedavno izasno, a glasovan je proti volji svih zastupnika seoskih obćina, kojih se tice, naime zakon o nadzoru nedržavnih šuma u Istri i o pokrću dotičnih troškova, bio je po mojem čednom mnenju preran, dakle pogreška, te ja mislim, da pravo sudim, ako vam izrečen moje osvjeđenje, da je izvršujuća vlast sama nekoliko u neprilici, kako da izvede onaj zakon.

On je bio već radi toga preran, jer cielei niz obćina i obćinskih združna želi, da svoje šume, ili bar dijelove istih porazdielie među obćinaru, a to zato, jer u najviše slučajeva pojedini u svojih malih kmetstvih neimaju šume, te po tom njihove kmetstine nisu neka celina, koja bi imala biti. Nadalje vidjedno se je, da je uprava šume u rukih pojedina bez dvoje manje skupa, ali barem tako dobra, kao kad je šuma skupna. Nepohitni dokaz, da je to istina, daju nam takozvani „umekti“ (obrušteni pušnjaci) u Kastavščini.

Bilo bi se dakle moralo pustiti u miru taj gospodarsveni razvoj, i ja vas uvjeravam, da bi se onda mnogo koristnije bilo moglo uraditi upravu skupnih šuma. Mjesto toga, zaprijetuje se, me možda od ovuda, nego ravno dolje, po koji korak, što ga narod u tom pogledu učini.

Da spomenem samo razpravu, koja već tolike godine traje o tom, hoće li dr-

"Talijani" žive ponajviše od novca našega seljaka kao zanatnici ili štandarije (bogatari). Kad nebi naš seljak pohodio njihovih prodajalica, kad ih nebi pozivao u svoju kuću na djelo, morali bi ići "tribulom za kruhom".

S toga preporučamo našim ljudem, da paze dobro: tko će od pazinskih zanatnika i bogatara odati svoj glas kraljolu i šarenjakom! Takovih se zatim ne pozivlje više na djelo, a njihovih prodajalica treba se ugrabiti. Pazinski trgovac pamt ka- žemo ovo: držite se Talijana, ali znajte dobro, da će doći dan plaće; doći će uva kad se budete kajali, što ste jednom dizali kostanj iz žeravice za talijansku gospodu. Spomenuti moramo još, da svu agitaciju protivne stranke vodi muž, koji bi morao biti najviše nepristran; muž u kojem se je već mnogo u novinah pisalo, u istarskom saboru i u carevinskom vieću govorilo! A zaštitnici njegovi?! Flike vremena čete ga još držati na onom mjestu, gdje je na škodu pučanstva, a nikomu na čast.

Naknadni izbori za istarski sabor C. k. namjestništvo u Trstu razglasuje u izvješćujućim proglaših, da će se dne 26. junija obaviti naknadni izbori za zemaljski sabor Istre kako sliedi: za grad Piran jedan zastupnik, za gradove Motovun, Buje, Vizinada i Oprtlje — izborno mjesto Motovun — jedan zastupnik i u gradu Rovinju jedan zastupnik trgovačko-obr- ničke komore.

Kako je poznato vrše se ti naknadni izbori za ona zastupnička mjesta, koja ostaje izpražnjena položenjem mandata gg. Amorosa, Constantinia i Fragiacoma.

Glavna skupština političkoga društva "Edinost" održavati će se u nedjelju dne 10. junija u dvorani "Mally (ulica Torrento) u 10 sati u jutro sa slijedećim dnevnim redom: 1. Nagovor predsjednika. 2. Izvješće tajnika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Predlozi i interpelacije. 5. Izbor novoga odbora. Upozorujemo naše izvanjske prijatelje, da će biti dan pred tim, t. j. u subotu dne 9. junija na večer u kazalištu "Fenice" koncert na korist družbe "sv. Cirila i Metoda" te bi mogli prisustvovati koncertu ako dođu amo u subotu poslie podne.

Koncert na korist družbe "sv. Cirila i Metoda" biti će dne 9. junija na večer u kazalištu "Fenice" sa vrlo bogatim programom. Sudjelovati će na koncertu glasoviti slovenski operni pjevač Trtnik, dva pjevačka zbora, dramatički orlo našeg Sokola i glasa. Pobljže o tom u budućem broju.

Protiv glagoljake liturgije. Pod tim naslovom čitamo u jednom ovašnjem židovskom listiću izvadak iz talijanskog, strogo katoličkog lista "La civiltà cattolica", koji pišu u zadnjem svojem broju proti: "Zaporabi slavenske liturgije u Istri u Primorju i u Dalmaciji" kaže medju ostalim da: "Nekavratliturgičkog bezvlađa (anarchia) biesni amo tamo u onih biskupijah". Ne- imajuć pri ruci taj list, koji širi tako krasno "katoličku prosvjetu" — dakako talijansku — ter znajuć, da nebi htio slušati poduke naše, t. j. lista, koji zagovara i brani "liturgičku anarchiju" u ovih naših pokrajinah, molimo talijanske katoličke listove, kao što je "Il Popolo", "L' Eco di Litorale" itd., da bi svoga "čestitoga" druga podučili izvolili, kako se neistinom te iz- vrcanjem itd. neširi ni židovstvu, a kamo li katoličku prosvjetu. Mi nepredpostavl- jamo u njima toliko nepristranosti, da bi se mogli pravedno zauzeti za našu crkvenu povlasticu, koju nam dopitaše li priznaše najveće rimski pape, a medju njima i slavno vladajući Lav XIII., al jedno imademo od njih pravo zahtjevati, a to je, da uzmu u obranu naše i njihove biskupe, koji ne- dopuščaju valjda biesniti liturgičko bezvlađe u njihovih biskupijah. Blaženi ti talijanski katolički listovi, koliko li se židovstvu u njihovih stupih nesakriva!

O Hrvath u Istri piše glasoviti fran- cezki list "Journal des Débats" doslovce slijedeće:

"Kad se u Francozkoj govori o Trstu i Istri, nekako se naravski misli na i- dentističke revendikacije i misli se, da su svi stanovnici ovih austrijskih pokrajina skloni dati se u zagrljaj susedom a jugo- zapada. To je pogriješno.

Talijanski element ne sačinjava ni iz- daleka čitavo stanovništvo pokrajine. Un- tršnjost Istre sadrži voliki broj slavenskih stanovnika — Hrvata — koji slijedeć pri- mjor svoje dalmatinske braće, spremaju se, da talijanski otmu, što njim je ova otela bila. Povlast ova očajno borbo sjajno je opisana u jednoj brošuri, što ju je u Zagrebu izdao gosp. Dinko Politco, glavni urednik "Obzora", velikog glasila reven-

dikaciju jugoslavona. Osobe, koje se zani- maju sauradnim pitanjem narodnosti u Austriji, nađ će u ovom zanimivom dijelu podpunih i točnih obavesti.

U udaljenosti, u kojoj smo, težko nam je ovim zamršnim pitanjem posvetiti svu dostojnu pažnju. Pomisljamo li pak, da se u ovoj strani Balkana sprema proobraženje velikog dijela Europe, mi nemožemo ostati golih na vapaj ovih jakih naroda, koji se bore, da suprotstave naslije, jako mogne narodnosti svoje proti njemačkoj poplavi."

Razpisana mjesta činovnika zemaljskog odbora u Poreču. Po novoj organi- zaciji činovništva zemaljskog odbora, pri- hvađenoj u sadnjem zasjedanju sabora u Poreču, popuniti se imadu slijedeća mjesta činovnika zemaljskog odbora:

1. Pristav pisarne X. plat. razreda;
2. dva kancelista XI. plat. razreda;
3. ravnatelj računovodstva VIII. plat. razreda;
4. prvi preglednik računovodstva IX. plat. razreda;
5. drugi preglednik računovodstva IV. plat. razreda;
6. obojaki računovodstva X. plat. razreda;
7. asistent računovodstva XI. plat. razreda;
8. blagajnik IX. plat. razreda.

Plađa ovih činovnika jednaka je sa državnimi činovnici istog plat. razreda; godišnji doplatci za činovnike pod br. 3, 4, i 8 iznašaju for. 300, za one IX. i X. plat. razreda for. 200, a za XI. plat. razred for. 150.

Molitelji za računovodstvo i blagajnu moraju dokazati, da su svršili višu gimnaziju ili višu realku ili ovim jednaku školu i da su položili izpit iz računovodstva, do- tično blagajno; oni za mjesta u pisarni treba da dokažu, da su svršili nižu gimnaziju ili realku. Blagajnik valja da položi kauciju, odgovarajuću godišnjoj plaći.

Molba valja poslati zemaljskom od- boru u Poreču do konca junija 1894. Do- kazati valja moliteljom i poznavanje je- zika. (Kojih? Op. uređ.)

Javna dražba držati će se u župnom stanu u starom Pazinu za popravak i pol- ljepšanje one župne crkve u i to u petak dne 15. junija t. g. u 10 sati prije podne. Sav proračun radnje iznaša 3034 for. 61. nyč. nu potriebit kamen i ostali materijal nalazi se vedim dielom pripravljen. Upo- zoruju se na to naši graditelji i poduzetnici.

Koncert čitaonice i pjevačkoga družva u Boljuncu nebišaje održavan prošle ne- djele radi nepovoljna vremena, te bišaje odročen na neopredjeljeno vrijeme.

Službe učitelja raspisane su u poli- tičkom kotaru puljskom: a) nadučitelja III. vrsti na jednorazrednici pučkoj u Jur- siđih; b) ravnajućega učitelja na jedno- razrednici u Medulinu i c) ravnajućega učitelja pučke mješovite jednorazrednice u Alturi. Nastavni jezik jest hrvatski, a talijanski obvezati predmet. Natjecatelji moraju također biti usposobljeni za nak- nadno poučavanje u vjerouauku. Molbe valja poslati c. k. kot. školskomu vieću u Pulj propisanim putem u teku 4 tjedana.

Mjesto lučbenog pristava. Zemaljski odbor za Istru u Poreču razpisuje natjecaj za mjesto lučbenog pristava na gos- podarskom zavodu u Poreču. S tim mjestom škopćama je plaća od for. 1100 i pravo na dva petgodišnja doplatka od for. 100. To aktivni doplatak od for. 200. Molitelji valja da dokažu: 1. dobu i zdravlje; 2. koje su svršili nauke i dosadašnja službu; 3. podpuno poznavanje praktičke kemije (lučbe) za gospodarstvo, te sposobnost, da mogu početke toga predmeta podučavati; 4. podpuno poznavanje talijanskog jezika i eventualno poznavanje drugih jezika (Kojih? Op. uređ.); 5. austrijsko držav- ljanstvo. Mjesto popuniti će se definitivno nakon 1 godine službe. Molbe treba po- dastrijeti zem. odboru u Poreču najdalje do 15. julija t. g.

Obćinski izbori u Dubrovniku. Ovih dana svršili su obćinski izbori u najčiešćem hrvatskom gradu, u dičnom našem Dubrov- niku. Izbori ti obavjeni su kao što se obično v še kod nas u Istri u onih obćinah, u kojih imade koja šaka Talijana ili šar- enjaka. U Dubrovniku složiše se Talija- naši sa Srbi proti uvodjenikom-Hrvatom. Eto kako su se v li ti izbori. U III. tieću glasovalo je 807 izbornika, t. j. 476 Hrvata i 332 srbo-talijanaša. Pa što mi- silite, tko je predbio? Ta tko drugi nego li srbo-talijanaši, koji su, imajuć komisiju u svojih rukuh, jednostavno uništili 200 hrvatskih glasova. Tako se je postupalo i u II. i I. tieću i tako su došli združeni srbsko-talijanaški blizanci od "sajnaša" pobjede, koju neće, ako Bog dađe, dugo uživati — ako imade još zakona i pravde na svijetu.

Grom udario u ladju. Iz Baške jav- ljaju nam, da je udario grom u ladju Frana Magasića iz Baške bilzu Postrah.

Škode imade gospodar ladje okolo 50 for. a druge nesreće nija Bogu hvala bilo. "Prilog". Današnjemu broju dodan je "Prilog".

Listnica uredništva.
Gg. dopisnikom iz Opatlje, Paljšćine kd. Strpito se, jer smo radi preobličnosti gradiva morali izostaviti kojesta, kano podlistak itd.

Štrcaljke i sumporujače za trte
inžinira Zivica.

mlini i stiskalnice za vino, sisaljke ili pumpe za svaku porabu, cievi svake vrsti i pipe, motori (stroji za gonjenje drugih strojeva) na paru i sa petrolejem, te svakovrstne druge strojeve i sve potre- boće za iste

dobiva se uvijek u skladišću tvrđke
Schivitz & Comp.
(Živic i drug.)
Via Zonta broj 5 u Trstu.

"Kupi kod kovača ništao kod ko- vačiča", kaže stara poslovica.

Ovu mogu punim pravom na moj zavod upravitli, jer jedino tako volika trgovina, kao što je moja, imade rasprodajom ogromnih vr- stih stvari i drugih prednosti, jestino troškovo, koji moraju konačno kupcom koristiti.

Krasna uzorka privatnim naručnikom šaljem badava i franko. Bogate knjige uzorka, kakvih jošto nebišaje, za krojačo nifrkanirano.

Tvari za odijela.

Peruvien i dosking za visoko svećenstvo, propisano stvari za odijela za c. k. činovnike, vete- rane, vatrogasce, školake, življe, sukna za biljard i igraće stolove, pokrivala za kočije, stvari za lovacke kapute, nepromočne stvari za granje, plaće za putnike od f. 4-14.

Vredne olozo, poštene, trajno, čisto ru- nane sukneve stvari, no jestino otiralnice, koji su vredni jedva krojačke plaće, preporuča

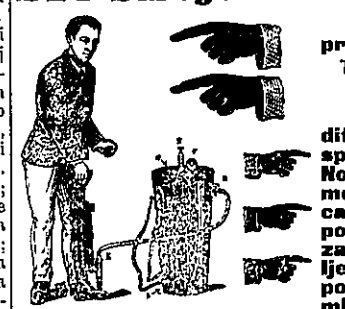
Joh. Stikarofsky,
Brno (Austrijski) (Manšestor).

Najveće skladište blaga vredno pol mli. for.

Razpoznajli sam pouztojom!

Dopisaju: njemački, mađjarski, češki, poljski, talijanski, franczki i englezki. 24-17

Sve strojeve za gospodarstvo.

Osobitosti prodaje jedino tvrdka Ig. Heller TIESAKA ZA SIENO, SLAMU I SLAGANJE raznih sastava

HIDRAULIČKIH TIESAKA diferencijalnih vinskih tiesaka — sprava za samleti masline, buhač itd. Nove štrcaljke proti mildevu Vermorel-ove vrsti, samoradne štr- caljke proti mildevu sa bakrom pomoću zračne sisaljke. Sprave za grijanje vina, kuhanje, za trieb- ljenje grozdija, za sušenje voća i povrća. Trebionike kuruze, triere, mlatila, mlinae za dišćenje žita obične.

Lievno ili izradjeno željezo za svnkovake strojeve itd. sve uz najčiešćinje cene i pod najpovoljnijimi uvjeti pošilja uz jamstvo i na pokus

IG. HELLER, WIEN
2/2 Fraterstrasse br. 49

Bogato ilustrovane kataloge sa 192 stranice u talijansko-njemačkomu i hrvatsko- njemačkom jeziku šalje na zahtjev odmah badava. Traži se preprodavaoce. Upozoruje se na patvaranja.

Bečke srećke po 1 krunu Vućenje već 12 julija.

5 glavnih dobitaka po **10.000** kruna.

Srećke preporučuju: Gius. Bolaffio, Aless. Levi, Mandel & C., "Il Mercurio", Girolamo Mar'urgo, Ign. Neuman, Marko Negrio i Enr. Schifmann.

DOMINIK LUSIN
u Kopru
preporuča voliko svrje skladište razno- vrstnog iluz. kano:

gruda, dasaka, murala, duga, te također opeka, vapna, pieska itd. Naručbo izvršava točno i najbrže otoni. 24-10

Teodor Slabanja
Srebrnar u GORICI (Gorž) ulica Morosli 17. preporuča se preč. svećenstvu za izradjenje crkvenog posudja i orudja iz čistoga srebra, alpaka, mjeđi, kano: moštranca, kaleža itd. po najnižih cienah u najnovijih i krasnih obličih. Stare predmete popravlja, te ih u ognju posrebrni i pozlati.

Da si uzmozgu i noznje imućne crkvo nabaviti raznih crkvenih predmeta, staviti će se na želju preč. gospode nabavljata vrlo povoljno platežno uvjete.

Ilustrirani cijenik šalje franko. Šalje sve predmete dobro omotane sa poštarinom franko! 24-10

Knjigoveža
tvorničar škatulja iz kartona i galanterije
Vjekoslav Comer
u Trstu

preporuča se blagonaklonosti slavnih obćina, družbu i drugih osoba u Trstu i Istri za razne knjigoveške radnje. Jamči za solidnu, brzu i točnu izvršbu radnje.

Naručbe prima iz naklonosti tiškara Doleno u Trstu.

Skladišće piva
iz zagrebačke dioničke pivovare i tvornice slada
preporuča i prima naručbo koliko u buretilih toliko u bocah.

Glavno zaustupstvo i skladišće Ulica degli Artisti br. 5.

Ove pivo je izvrstno kakvoće i jeftine cene. 8-8